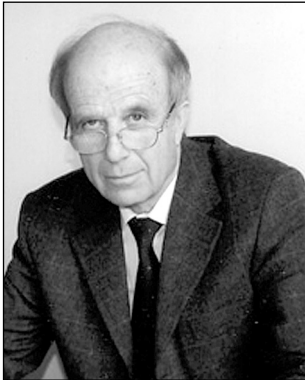

Непідвладний часу

Юрій МАЛЬОВАНИЙ,

кандидат педагогічних наук, член-кореспондент НАПН України,
вчений секретар Відділення загальної середньої освіти НАПН України

Чверть віку в загальноосвітньому просторі України функціонує добре відомий Криворізький (тривалий час – Саксаганський) природничо-науковий ліцей. Сам факт такого успішного довгожителства багато про що свідчить, передусім про продуктивність ідей, які становлять основу його діяльності. Ці ідеї, з першого погляду, досить очевидні й прості, якщо їх проголошувати, проте надто складні і трудомісткі в реалізації.

У ліцеї ще на початку його становлення зрозуміли необхідність переорієнтації освітнього процесу з підготовки дисциплінованих виконавців чужих рішень і настанов на формування творчої, ініціативної, конкурентоспроможної особистості, відповідальної за свій успіх у житті. З огляду на це, наголос – не на бездумне «накачування» знаннями, а на всебічний розвиток особистості ліцеїста, на розвиток його інтелекту, естетичний розвиток, культивування здорового способу життя, виховання справжнього українського інтелігента. А найважливіше – виховання творця. Учні ліцею перебувають в атмосфері, просякнутій творчістю – творчістю і самих ліцеїстів, і їхніх наставників.

Навчання як дослідництво. Продуктивною знахідкою колективу ліцею було саме привнесення елементів дослідництва в навчальний процес. Не засвоєння готових істин, а їх відкриття під час майстерно створюваних педагогами навчальних ситуацій. Хто буде піддавати сумніву ефективність здобутих у такий спосіб знань і водночас набутих способів їх відкриття? Дослідництво ліцеїстів давно перетнуло межі навчальних занять і широко реалізується у процесі виконання різноманітних творчих проєктів, до того ж проєктів не надуманих, а спрямованих переважно на розв'язання різноманітних актуальних практичних проблем.

Відзначимо ще одну характерну особливість діяльності ліцею. Тут ніколи не забували піклуватися про здоров'я вихованців, на що інколи не

звертається увага на фоні непомірного академічного навантаження школярів.

Благодатній атмосфері, що панує в ліцеї, мають завдячувати педагогічному колективу. Колективу, який свого часу взявся за досить непросту справу: в далекі вже 90-ті в умовах єдиної, однакової для всіх школи, створити навчальний заклад, де б кожен учень почувався комфортно, міг у міру можливостей задовольнити свої навчальні потреби й інтереси. Доводилося починати все, як кажуть, з нуля: розробляти навчальні плани, які б відповідали профілю ліцею, укладати навчальні програми, створювати навчальні курси, добирати підручники і посібники, розробляти й затверджувати статут закладу. Ліцей був серед тих, хто започатковував рух за оновлення української школи, ратував за формування загальноосвітніх навчальних закладів нового типу. Приємно зазначити, що до його становлення й розвитку були причетні також науковці Інституту педагогіки, а згодом і Національної академії педагогічних наук України.

За плечима двадцять п'ять років пошуків нових форм роботи, нових методик, формування належної навчально-матеріальної бази, об'єднання зусиль усіх небайдужих до долі освіти у вирішенні численних проблем закладу, творення усього того, що нині має назву Криворізький природничо-науковий ліцей. Попереду нові пошуки, безсумнівно, нові здобутки й досягнення. Нехай не гасне його щаслива зоря!